

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 1334 Prot.

Tiranë, më 22.09. 2025

V E N D I M

Nr.221, Datë 22.09. 2025

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi¹, bazuar në ligjin nr. 10221, datë 04.02.2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar,² mori në shqyrtim ankesën Nr.243 regj, datë 25.11.2024, të paraqitur nga Fondacioni Së Bashku, përfaqësuar nga znj.S.L, Drejtore Ekzekutive, kundër Bashkisë Tiranë, me pretendimin për diskriminim për shkak të personave me aftësi të kufizuara për shkak të mungesës së aksesit në Urën tek Mbikalimi Selitës³.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Në ankesën e paraqitur pranë Komisionerit, pala ankuese parashtron se, Ura tek Mbikalimi i Selitës, më saktë ura që është me shkallë afër Bar Da Capo, mbi Qendrën Kristal, prej vitesh nuk funksionon ashensori, pasi edhe pse është i vendosur ai nuk hapet. Ashensori në urë nuk është vënë kurrë në punë.

Ura u shërben dy lagjeve, Lagja 13 dhe Njësia Administrative nr.5. Banorët e këtyre zonave, përfshirë personat me aftësi të kufizuara, të moshuarit, nënat me fëmijë të vegjël dhe me karroca për të kaluar duhet të zbresin shkallët. Kjo përbën diskriminim për personat me aftësi të kufizuara për shkak të mungesës së aksesit.

¹ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën Komisioneri.

² Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën LMD.

³ Ura që është me shkallë, afër Bar Da Capo, mbi Qendrën Kristal.

Përfundimisht pala ankuese kërkon nga Komisioneri konstatimin e diskriminimit dhe përmirësimin e situatës në mënyrë që ura të jetë e aksesueshme për personat me aftësi të kufizuara dhe për të gjithë komunitetin.

II. Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e ankesës nga Komisioneri.

Komisioneri mori në shqyrtim ankesën bazuar në kompetencën e parashikuar nga neni 32, pika 1, gërma “b”, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, që i jep të drejtën për të shqyrtuar ankesat e paraqitura nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm, për çështje që lidhen me interesa kolektive. Konkretisht në këtë dispozitë sanksionohet sa vijon: “1. Komisioneri ka kompetencë: ... b) të shqyrtojë ankesat nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm për të vepruar në emër dhe me pëlqimin me shkrim të individëve ose grupeve të individëve që pretendojnë se ka ndodhur diskriminimi ose në emër të tyre për çështje që lidhen me interesa kolektive;”

Bazuar në dispozitën e mësipërme ligjore rezulton se, kërkesën për të filluar një procedurë administrative pranë Komisionerit mund t’a bëjë edhe një palë e cila nuk pretendon diskriminim në emrin e vet, pra që nuk ka një interes legjitim të drejtëpërdrejtë të vetin. Në këtë rast që kjo palë të legjitimohet për të bërë ankesë dhe për të filluar një procedurë administrative pranë Komisionerit, duhet të provojë se është mbajtëse e interesave kolektive, të cilat mund të cënohen nga procedura konkrete administrative. Një palë e tillë duhet të provojë lidhjen e detyrueshme, të drejtëpërdrejtë që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë që ajo kryen dhe çështjes së paraqitur pranë Komisionerit.

Bazuar në nenin 3, pika 11, të ligjit nr.10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, përcaktohet se: “Organizatat me interesa legjitime” janë ato organizata, të cilat janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë dhe kanë si objekt të deklaruar të veprimtarisë së tyre mbrojtjen e të drejtave të njeriut, ose u ofrojnë ndihmë viktimave të diskriminimit”.

Nga aktet e administruara rezulton se, Fondacioni “Së Bashku” është një organizatë jofitimprurëse, regjistruar si person juridik, me vendimi nr. 427, datë 18.06.2013, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Bazuar në ankesën e paraqitur Fondacioni “Së Bashku” nuk pretendon se është cënuar në interesin e tij të ligjshëm dhe të drejtëpërdrejtë, por pretendon diskriminimin e personave me aftësi të kufizuara për shkak të mungesës së aksesit së Urës tek Mbikalimi i Selitës, në territorin e Bashkisë së Tiranës. Bazuar në statutin dhe aktin e themelimit, Fondacioni “Së Bashku”, është një organizatë jofitimprurëse e krijuar, me qëllimin që t’ju përgjigjet nevojave të grupeve të përjashtuara në Shqipëri, duke përfshirë personat me aftësi të kufizuara.

Sa më sipër, Komisioneri vlerëson se provohet lidhja e detyrueshme, e drejtëpërdrejtë që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë së ankuesit dhe çështjes që kjo organizatë ka paraqitur, duke vlerësuar përfundimisht se ankuesi legjitimohet para Komisionerit për të paraqitur ankesën objekt shqyrtimi.

Bazuar në nenin 7 të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, mbrojtja nga diskriminimi, garantohej ndaj çdo veprimi apo mosveprim të autoriteteve publike ose personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë apo privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta apo të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë apo grupe personash.

Në zbatim të parashikimeve ligjore, të përcaktuara në nenet 32 dhe 33 të Ligjit nr.10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, ka shqyrtuar çështjen duke ndërmarrë hapat si më poshtë:

1. Me shkresën me nr. 1590/1 prot., datë 27.11.2024, Komisioneri ka njoftuar dhe ka kërkuar informacion nga Bashkia Tiranë, në cilësinë e subjektit kundër të cilit është paraqitur ankesa.
2. Me shkresën nr.46001/1 prot datë 12.12.2024, Bashkia Tiranë, ka informuar Komisionerin se ka përcjellë për kompetencë shkresën nr. 1590/1 prot., datë 27.11.2024, pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, Bashkia Tiranë.
3. Me shkresën nr.57, datë 09.01.2025, Komisioneri i është drejtuar Bashkisë Tiranë dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, Bashkia Tiranë, me një kërkesë të përsëritur për informacion, në kushtet kur pranë Komisionerit nuk ishte dërguar asnjë përgjigje në lidhje me shkresën nr. 1590/1 prot., datë 27.11.2024. Pavarësisht kësaj kërkesë të përsëritur, institucionet nuk iu përgjigjën kërkesës për informacion të Komisionerit.
4. Bazuar në nenin 33/8, të LMD, ku parashikohet se: “Kur e sheh të përshtatshme, komisioneri zhvillon një seancë dëgjimore publike dhe fton palët dhe çdo person tjetër të interesuar”, si dhe për të administruar informacionin dhe dokumentacionin e kërkuar si dhe për të sqaruar të gjitha faktet dhe rrethanat e çështjes, me shkresën nr. 194 prot, datë, 27.01.2025, Komisioneri njoftoi palët për zhvillimin e një seance dëgjimore më datë 20.02.2025.

Në seancë u paraqit pala ankuese, përfaqësuar me autorizim nga z. A. L, ndërsa Bashkia Tiranë pavarësisht se ka marrë rregullisht dijeni për datën dhe orën e seancës nuk u paraqit.

Në seancë u paraqit z. A.M, i cili deklaroi se ishte përfaqësues i Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, Bashkia Tiranë, por nuk ishte i pajisur me autorizim. Për t’i dhënë mundësi përfaqësuesit të Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, Bashkia Tiranë që të pajiset me autorizim, seanca dëgjimore e datës 20.02.2025 u shty.

5. Me shkresën nr. 435 prot., datë 06.03.2025, Komisioneri njoftoi palët për zhvillimin e seancës dëgjimore më datë 13.03.2025, duke ripërsëritur kërkesën për informacion si ndaj Bashkisë Tiranë, ashtu edhe Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik. Asnjë nga palët nuk u paraqit në seancën dëgjimore të datës 13.03.2025.

6. Në *emailin* zyrtar të Komisionerit info@kmd.al, është depozituar nga adresa mxxxx.kxxxxxxx@tirana.al *emaili* i datës 03.04.2025, nëpërmjet të cilit kërkohet caktimi i një seance tjetër dëgjimore në mënyrë që Bashkia Tiranë të parashtrojë qëndrimin e saj në lidhje me çështjen, për shkak se ka qenë në pamundësi për të marrë pjesë në seancën e datës 13.03.2025. Në këto kushte, si dhe duke mbajtur në konsideratë kërkesën e mësipërme të paraqitur nga pala, Komisioneri çmoi se palës duhet ti jepet mundësia për t'u dëgjuar në seancë dëgjimore dhe se një gjë e tillë është në dobi të shqyrtimit të ankesës.
7. Komisioneri njoftoi palët për zhvillimin e seancës dëgjimore më datë 30.04.2025, por kjo seancë nuk u realizua për shkak të zhvillimit të një seance dëgjimore në kuadër të shqyrtimit të një ankese tjetër (ankesa nr.22, date 30.01.2025).
8. Me shkresat nr.194/2 prot., datë 08.05.2025 dhe nr. 807 prot, datë 22.05.2025, Komisioneri njoftoi palët për të marrë pjesë në seancë dëgjimore respektivisht në datë 19.05.2025 dhe 09.06.2025. Asnjë nga palët nuk u paraqit.
9. Me shkresën nr.19143/1 prot., datë 19.06.2025, Bashkia Tiranë ka bërë me dije Komisionerin se ka kërkuar nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, që të informojë zyrtarisht Komisionerin në lidhje me çështjen objekt shqyrtimi, si dhe të vendosë në dispozicion dokumentacionin që disponon në lidhje me objektin. Asnjë informacion apo dokumentacion nuk është depozituar pranë Komisionerit.
10. Me shkresën nr.19143/2 prot., datë 01.07.2025, Bashkia Tiranë, ka informuar ndër të tjera Komisionerin se:

Bashkia e Tiranës, në bazë të ligjit 139/2015 “Për Vetqeverisjen Vendore”, Rregulloren për organizimin, funksionimin, detyrat dhe kompetencat e strukturave të institucionit të Bashkisë Tiranë, miratuar me Vendimin e Këshillit Bashkiak Nr.46111, datë 29.12.2022, në lidhje me shërbimet e infrastrukturës, harton politika, planifikon, menaxhon dhe monitoron çështje të ndryshme që lidhen me këto shërbime, me qëllim arritjen dhe përmbushjen e rezultateve të kërkuara në përputhje me objektivat e përcaktuara nëpërmjet përdorimit eficient të burimeve financiare dhe njerëzore.

Po në bazë të këtij ligji, nëpërmjet nenit 23, përcaktohen funksionet e bashkive në fushën e infrastrukturës dhe shërbimeve publike, të cilat funksionojnë nëpërmjet instrumenteve të përshtatshme, parashikuar në nenin 32 “Administrimi i shërbimeve publike” dhe 33 “Instrumentet për administrimin e shërbimeve publike”, pika 1, 2, 3.

Bazuar në aktet ligjore dhe nënligjore për qeverisjen vendore, me miratim të Këshillit Bashkiak, janë krijuar strukturat në varësi të Bashkisë së Tiranës, siç janë edhe drejtoritë që merren me mirëmbajtjen, shfrytëzimin dhe administrimin e shërbimeve të infrastrukturës publike. Një nga këto struktura është edhe Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, e cila, sipas rregullores së miratuar, ka për detyrë mirëmbajtjen dhe administrimin e rrjetit rrugor të qytetit të Tiranës e më tej.

Për rastin objekt shqyrtimi, investimi është realizuar nga Autoriteti Rrugor Shqiptar dhe është bërë marrja në dorëzim e objektit nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, arsye për të cilën dhe problematika e ngritur për këtë qëllim është deleguar për zgjidhje pranë kësaj drejtorie.

11. Nëpërmjet urdhrin nr.92, datë 06.08.2025, Komisioneri vendosi kryerjen e një inspektimi në datën 20.08.2025, pranë Urës tek Mbikalimi i Selitës, Bashkia Tiranë, me qëllim verifikimin situatës në lidhje me funksionimin e ashensorit të vendosur në këtë objekt. Njoftimi për kryerjen e inspektimit dhe kopja e urdhrin të inspektimit, iu komunikuan Bashkisë Tiranë dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, me anë të shkresës nr.1201/1 prot datë 06.08.2025.

Bazuar në urdhrin nr.92, datë 06.08.2025, të Komisionerit, në datën 20.08.2025, u krye inspektimi pranë Urës (me shkallë) tek Mbikalimi i Selitës, Bashkia Tiranë, nga ana e inspektorëve të Drejtorisë së Hetimit Administrativ, pranë Zyrës së Komisionerit, gjatë të cilit u mbajt procesverbali i datës 20.08.2025, si dhe u administruar pamje fotografike dhe video. Gjatë inspektimit nuk pati përfaqësues nga Bashkia Tiranë dhe Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, institucion në varësi të bashkisë, pavarësisht se u njoftuan për datën dhe orën e inspektimit, nëpërmjet shkresës nr. 1201/1 prot, datë 06.08.2025 dhe referuar lajmërim marrjes së shërbimit postar rezultoi se të dy këto subjekte kanë marrë rregullisht dijeni për datën dhe orën e kryerjes së inspektimit.

III. Vlerësimi i fakteve nga Komisioneri gjatë procesit të shqyrtimit të çështjes.

A. Lidhur me trajtimin e padrejtë, disfavorizues dhe të pabarabartë.

Komisioneri ka shqyrtuar çështjen bazuar në situatën e konstatuar, provat dhe informacionin e administruar gjatë procedurës administrative të zhvilluar.

Pala ankuese në çështjen në objekt shqyrtimi është një organizatë jofitimprurëse, e cila ushtron veprimtarinë e saj ndër të tjera në promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara. Nëpërmjet ankesës, pala ankuese pretendon se, ashensori i vendosur tek ura me shkallë tek Mbikalimi i Selitës, afër Bar Da Capo, mbi Qendrën Kristal, prej vitesh nuk funksion. Sipas saj, ashensori në urë nuk është vënë kurrë në punë.

Pala ankuese pretendon se, mosfunksionimi i ashensorit mbron aksesin e personave me aftësi të kufizuara të cilët nuk mund të aksesojnë dhe të përdorin këtë mbikalim, duke i diskriminuar ata për shkak të aftësisë së kufizuar.

Pala ankuese ka paraqitur pranë Komisionerit ankesën objekt shqyrtimi, duke kërkuar konstatimin e diskriminimit dhe përmirësimin e situatës në mënyrë që ura të jetë e aksesueshme për personat me aftësi të kufizuara dhe për të gjithë komunitetin.

Bazuar në konstatimet e inspektimit të datës 20.08.2025, rezulton e provuar se ashensori i vendosur tek Ura tek Mbikalimi i Selitës, nuk funksionon dhe se i mungonte një pjesë funksionale, siç është butoni. Në mungesë të funksionimit të ashensorit kalimi midis dy anëve të rrugës që lidhen nga ky mbikalim është i mundur vetëm nëpërmjet shkallëve të vendosura në urë. Në afërsi të mbikalimit nuk u konstatua ndonjë mundësi tjetër ose kalim tjetër alternativ që iu mundëson këmbësorëve/personave të kalojnë midis dy anëve të rrugëve që lidhen nga mbikalimi. Gjatë inspektimit u konstatua se në anë të shkallëve të urës ishin vendosur rampa, të cilat kishin një pjerrësi shumë të madhe, nuk ishin funksionale për personat përdorues të karrocës me rrota por edhe persona të tjerë me aftësi të kufizuara që kanë lëvizje të vështirësuar, por ato mund të paraqesin rrezik edhe për personat e tjerë që nuk kanë aftësi të kufizuara, veçanërisht për fëmijët, personat e moshuar. Nga veirifikimi i kryer gjatë inspektimit u konstatua se kjo sipërfaqe publike për këmbësorë nuk kishte elementët e përshtatshmërisë për personat që nuk shikojnë siç janë fusha dhevija relievore paralajmëruese dhe drejtuese.

Bazuar në shkresën nr.19143/2 prot., datë 01.07.2025, të Bashkisë Tiranë rezulton se investimi është realizuar nga Autoriteti Rrugor Shqiptar dhe objekti është marrë në dorëzim nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, institucion varësie i Bashkisë Tiranë.

Gjatë shqyrtimit të ankesës nga ana e Bashkisë Tiranë, por edhe Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, institucion në varësi saj, nuk depozituan asnjë dokumentacion në lidhje me ashensorin e vendosur pranë Urës tek Mbikalimi i Selitës, arsyet e mosfunksionimit të tij, masat e deritanishme të ndërmarra për vënien e tij në punë apo ndonjë planifikim lidhur me masat që do të ndërmerren në të ardhmen për vënien e ashensorit në funksion.

Kuadri ligjor i zbatueshëm.

Neni 23, i Ligjit nr. 139/2015 “Për vetëqeverisjen vendore” parashikon shprehimisht funksionet e bashkive në fushën e infrastrukturës dhe shërbimeve publike. Në pikën 1, të këtij neni parashikohet se: *“Në fushën e infrastrukturës dhe shërbimeve publike, bashkitë janë përgjegjëse në territorin e juridiksionit të tyre për: 1. Ndërtimin, rehabilitimin dhe mirëmbajtjen e rrugëve vendore dhe sinjalizimit rrugor, të trotuareve dhe shesheve publike vendore.”*

Për sa më sipër, rezulton se Bashkia Tiranë është autoriteti përgjegjës në fushën e infrastrukturës dhe shërbimeve publike, në territorin e juridiksionit të saj. Përgjegjësitë e saj lidhen në mënyrë të drejtpërdrejtë me ndërtimin, rehabilitimin dhe mirëmbajtjen e rrugëve vendore dhe sinjalizimit rrugor, të trotuareve dhe shesheve publike vendore, etj.

Me ligjin nr. 108/2012 “Për Ratifikimin e Konventës së OKB-së “Për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara”⁴, Shqipëria ka ratifikuar Konventën e OKB-së “Për të Drejtat e Personave

⁴ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën KDPAK.

me Aftësi të Kufizuara”⁵. Bazuar në nenin 116, të Kushtetutës, ky akt ndërkombëtar i të drejtave të njeriut jo vetëm që bëhet pjesë e të drejtës së brendshme e detyrueshme për t’u zbatuar, por duke patur edhe përparësi ndaj ligjeve të tjera.

KDPAK përfaqëson standardin më të lartë të mbrojtjes së të drejtave të personave me aftësi të kufizuara. Qëllimi i kësaj Konvente është të promovojë, mbrojë dhe sigurojë që të gjithë personat me aftësi të kufizuar të gëzojnë plotësisht dhe në mënyrë të barabartë të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, si dhe të promovojë respektin e dinjitetin e tyre të lindur (neni 1).

Konventa nuk jep një përkufizim të aftësisë së kufizuar, por pranon se aftësia e kufizuar është një koncept evolues dhe se aftësia e kufizuar rezulton nga ndërveprimi ndërmjet personave me dëmtime dhe barrierave/pengesave të qëndrimit/mentalitetit dhe ambjentit që pengojnë pjesmarrjen e tyre të plotë dhe efektive në shoqëri në nivel të barabartë me të tjerët (Preambula e KDPAK, gërma “e”). Rrjedhimisht në qendër të vëmendjes nuk duhet të jetë paaftësia/paaftësitë e mundshme, por kufijtë që ngre shoqëria, duke penguar gëzimin e të drejtave. Nga ana tjetër KDPAK pranon diversitetin e personave me aftësi të kufizuara.

Me qëllim që të bëhet e mundur që të gjithë personat me aftësi të kufizuar të mund jetojnë në mënyrë të pavarur dhe të marrin pjesë plotësisht në të gjitha aspektet e jetës, shtetet duhet të marrin masat e duhura për të siguruar akses për personat me aftësi të kufizuar, në baza të barabarta me të tjerët, në ambjentet fizike, transport, informacion dhe komunikim, përfshirë dhe teknologjitë dhe sistemet e informacionit dhe komunikimit, si dhe në mjete apo shërbime të tjera të hapura apo të siguruara për publikun, si në zonat urbane dhe ato rurale. Këto masa, të cilat duhet të përfshijnë identifikimin dhe eliminimin e pengesave dhe barrierave për mundësimin, zbatohen ndër të tjera për: a) ndërtesa, rrugë, transport dhe mjete të tjera në ambiente të brendshme apo të jashtme, përfshirë shkollat, strehimin, shërbime mjekësore apo vendet e punës; (neni 9/1 KDPAK).

Aksesueshmëria ose e thënë ndryshe heqja e pengesave/barrierave, është një parakusht që personat me aftësi të kufizuara të marrin pjesë në baza të barabarta me të tjerët në shoqëri, për të jetuar në mënyrë të pavarur, për të gëzuar gjithë të drejtat dhe liritë e parashikuara. Për rrjedhojë, aksesueshmëria është ngushtësisht e lidhur me barazinë dhe mosdiskriminimin e personave me aftësi të kufizuara. Aksesueshmëria duhet të sigurohet për të gjithë personat me aftësi të kufizuara, pavarësisht nga lloji i aftësisë së kufizuar. Për rëndësinë që aksesueshmëria paraqet, parashikohet nga KDPAK si një e drejtë më vete në nenin 9, por edhe si një nga parimet themelore që përshkon të gjithë Konventën, sipas nenit 3.

Në pikën 2, të nenit 9, të KDPAK, parashikohet se: “2. Shtetet palë duhet gjithashtu të marrin masat e duhura: a) për të zhvilluar, shpallur dhe monitoruar implementimin e udhëzimeve dhe standardeve minimale për mundësimin e mjeteve dhe shërbimeve të hapura apo të siguruara për publikun; ”

⁵ Ratifikuar me ligjin nr. 108/2012 “Për Ratifikimin e Konventës së OKB-së “Për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara”.

Në frymën e Konventës, është miratuar, ligji 93/2014 “Për përfshirjen dhe aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuara” (në vijim ligji nr. 93/2014). Në nenin 3, pika 9, të ligjit të sipërcituar, përcaktohet se: “9. “Persona me aftësi të kufizuara” janë individët që kanë dëmtime afatgjata fizike, mendore, intelektuale ose ndijore, dëmtime të cilat, në bashkëveprim me pengesat e ndryshme, përfshirë ato mjedisore dhe të qëndrimit, mund të pengojnë pjesëmarrjen e plotë dhe efikase të këtyre personave në shoqëri, në kushte të barabarta me të tjerët”.

Në nenin 3, pika 1, të ligjit nr. 93/2014, përcaktohet: “Aksesueshmëri” është mënjanimi i pengesave të të gjitha llojeve”. Më tej në pikën 3, të këtij neni parashikohet se: “3. “Pengesat” nënkupton: a) pengesat sociale, veçanërisht qëndrimet, stereotipet e sjelljen tutelore; b) pengesat mjedisore, përfshirë vështirësitë në komunikim që kanë personat me dëmtime ndijore, veçanërisht ata me dëmtime në shikim dhe dëgjim, ata për të cilët komunikimi verbal është i kufizuar ose i pamundur e personat që kërkojnë formate të thjeshta për t’u lexuar dhe për t’u kuptuar; c) pengesat infrastrukturore, përfshirë ato në banesa, hapësira dhe shërbime publike; ç) pengesat institucionale, përfshirë ato në legjislacion dhe politika”.

Në përputhje me qasjen e KDPAK edhe ky ligj sanksionon se aksesueshmëria është një nga parimet e këtij ligji (neni 4/ç) dhe se jetesat e pavarur e personave me aftësi të kufizuara mund të sigurohet nëpërmjet garantimit të aksesueshmërisë, ndër të tjera nëpërmjet pjesëmarrjes në të gjitha sferat e jetës, përfshirë jetën familjare, komunitare dhe qytetare (neni 5/1⁶).

Për mënjanimin e pengesave mjedisore dhe infrastrukturore, Këshilli i Ministrave ka miratuar Vendimin nr. 1074, datë 23.12.2015 “Për përcaktimin e masave për mënjanimin e pengesave në komunikim dhe infrastrukturë në ofrimin e shërbimeve publike për personat me aftësi të kufizuara” (në vijim VKM nr. 1074/2015). Ky vendim përcakton masat për zbatimin dhe unifikimin e rregullave, në bazë të të cilave mënjanohen pengesat mjedisore dhe infrastrukturore për të bërë të mundur aksesin në strehim, transport, shëndetësi, kujdes social, arsimim, punësim dhe shërbime për personat me aftësi të kufizuara. Sipas këtij vendimi, janë pengesa infrastrukturore: a) pengesat fizike si burim vështirësish për lëvizjen e kujtudo dhe në mënyrë të veçantë të atyre që, për çfarëdolloj arsyeje, kanë një aftësi lëvizëse të kufizuar, të përhershme ose të përkohshme; b) pengesat që kufizojnë ose pengojnë këdo në përdorimin komod dhe të sigurt të hapësirave, pajisjeve e të pjesëve përbërëse; c) mungesa e mjeteve dhe e sinjalizimeve që lejojnë orientimin dhe njohjen e vendeve e të burimeve të rrezikut për këdo dhe, në veçanti, për personat me shikim apo dëgjim të kufizuar (Kreu I, pika 3).

Sipas, Kreut I, pika 4, të VKM Nr.1074/2015, e shtrin zbatimin mbi:

⁶ “Jetesat e pavarur u siguron personave me aftësi të kufizuara zgjedhje, kontroll dhe liri të njëjta me të tjerët, kur është nevoja, nëpërmjet ofrimit të mbështetjes dhe të ndihmës, bazuar në zgjedhjen dhe aspiratat e vetë individit për nevojat e jetës së përditshme, përfshirë aksesin në strehim, transport, shëndetësi, kujdes social, arsimim, punësim dhe shërbime e mundësi të tjera, si dhe nëpërmjet pjesëmarrjes në të gjitha sferat e jetës, përfshirë jetën familjare, komunitare dhe qytetare”.

a) bashkitë dhe strukturat e tyre të kontrollit, sipërmarrësit privatë, administratorët e bizneseve, kompanitë e projektimit e të zbatimit për të garantuar një mjedis pa pengesa për kategorinë e personave me aftësi të kufizuara;

b) të gjitha ndërtimet e strukturat ndërtimore të reja dhe ekzistuese, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, kryesisht objektet e shëndetit publik, banesat dhe objektet rezidenciale, shkollat dhe institucionet shkencore, objektet kulturore, objektet e kultit, qendrat tregtare, institucionet administrative e të shërbimit publik, ndërmarrjet e qendrat e punës, në mjediset e të cilave ofrohen shërbime publike, parqet, sheshet e rrugët;

c) mjetet e transportit publik;

ç) mediat dhe tërësinë e mjeteve publike apo private të informimit publik.

Sipas pikës 2, të kreut 2, të kësaj VKM-je, çdo kërkesë teknike për përshtatshmërinë e objekteve të reja dhe atyre ekzistuese, parqeve, shesheve dhe rrugëve zbatohet sipas dispozitave të parashikuara në vendimin nr. 1503, datë 19.11.2008, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e rregullores “Për shfrytëzimin e hapësirave nga ana e personave me aftësi të kufizuara” (në vijim VKM nr. 1503/2008). Ndër të tjera, në këtë rregullore parashikohet sa më poshtë vijon:

“PJESA I

Zbatimi i rregullave për eliminimin e barrierave arkitektonike në banesat, hapësirat dhe shërbimet publike.

Kreu I

Të përgjithshme

Neni 1

Objekti, qëllimi dhe fusha e aplikimit

1. *Objekti i kësaj rregulloreje është përcaktimi i kërkesave teknike për eliminimin e pengesave që përcaktohen si “barriera arkitektonike”.*
2. *Kjo rregullore ka për qëllim zbatimin e rregullave për eliminimin e barrierave arkitektonike në banesat, hapësirat dhe shërbimet publike.*
3. *Fusha e aplikimit të saj shtrihet në:*
 - *të gjitha objektet publike të reja të ndërtuara me fondet e buxhetit të shtetit apo private si dhe në objektet private, që ndërtohen në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë;*
 - *godinat dhe hapësirat publike, ndërtimet e reja me karakter të përkohshëm, ose në ato ekzistuese nëse do t'i nënshtrohen rikonstruksionit;*
 - *ndërtesat dhe hapësirat publike që i nënshtrohen çfarëdolloj ndërhyrjeje ndërtimi që ka të bëjë me heqjen e kufizimit të mundësisë së pamjes dhe fushëpamjes, që të paktën, qoftë edhe pjesërisht, është pjesë e ndërhyrjes;*

- ndërtesat dhe hapësirat publike që janë, tërësisht ose pjesërisht, objekt i ndryshimit të destinacionit nëse do të jetë në përdorim publik, si edhe për shërbime të veçanta për përdorim publik.

Neni 2

Përshatja e objekteve ekzistuese

1. Në ndërtesat dhe hapësirat publike ekzistuese, edhe pse nuk janë objekt ristrukturimi ose riorganizimi funksional, duhet të evidentohen dhe të llogariten të gjitha mundësitë për përshatje, të cilat mund të përmirësojnë shfrytëzimin në bazë të kërkesave që janë në këtë rregullore.
2. Çdo ndërtesë duhet të pajiset, nën kujdesin e administratorit publik apo privat të ndërtesës, me një sistem thirrjesh që të aktivizojë një shërbim ndihme në mënyrë të tillë që t'u lejojë personave me aftësi të kufizuara lëvizjen ose ndijimin e shërbimit me zë.
3. Në objektet e banimit publike/private dhe në banesa vetjake, përfshi edhe ato të hapura për publikun, aplikohen rregullat dhe standardet e përcaktuara në këtë rregullore.
4. Nuk mund të ofrohen kontribute ose lehtësime nga ana e shtetit dhe e enteve të tjera publike për realizimin e punimeve publike ose të shërbimeve publike në kundërshtim me këto rregulla dhe standarde.

Neni 3

1. Barrierat arkitektonike janë:

- a) pengesat fizike si burim vështirësish për lëvizjen e kujtdo dhe në mënyrë të veçantë të atyre që, për çfarëdolloj arsyeje, kanë një aftësi lëvizëse të kufizuar të përhershme ose të përkohshme;
 - b) pengesat që kufizojnë ose pengojnë këdo në përdorimin komod dhe të sigurt të hapësirave, pajisjeve dhe pjesëve përbërëse;
 - c) mungesat e mjeteve dhe e sinjalizimeve që lejojnë orientimin dhe njohjen e vendeve dhe të burimeve të rrezikut për këdo dhe në veçanti për personat me shikim apo dëgjim të kufizuar.
8. Eliminimi i barrierave - është rezultat i aplikimit të zgjedhjes teknike në projektim dhe ndërtim të objektit me të cilat PAK-ja siguron lëvizjen pa pengesë, qëndrimin dhe kryerjen e punëve në to në të njëjtin nivel sikurse personat e tjerë.
9. Elementet e eliminimit të barrierave - janë pjesë të objekteve ndërtimor ose pajisje, të cilat sigurojnë eliminimin e barrierave, të përcaktuara me këtë rregullore. Këto elemente ose pajisje janë: rampa, shkallë, ashensor, platforma vertikale ngritëse, platforma të pjerrta lëvizëse palosëse, detaje në hapësirat hyrëse, doreza e derës dhe dritares, pulti, tabela e shpalljeve, plani orientues për lëvizje në ndërtesë, semafori, paisje komunikimi, hapsira dhe paisje WC, banjo , kuzhine, dhoma, klasa, ambjente pune, banimi/apartamenti, kafeneja, restorani, gardëroba, kabina dushi, pishina, vendet në tribuna, kabina telefonike, tekstofoni, bankomati, instalimet

elektrike, stacioni dhe peroni, vend parkingu, sipërfaqja publike për këmbësor, kalimi për këmbësor, ishulli për këmbësorë dhe udhëkryqi

19. *Përpunimi relievor - është përpunimi përfundimtar me reliev i sipërfaqes së ecjes.*
20. *Vija relievore drejtuese - është përpunimi me reliev i sipërfaqes së ecjes e dedikuar për drejtim të lëvizjes së personave që nuk shikojnë dhe/ose me shikim të dobësuar, e cila në fund të rrugës dhe në vendin e ndërrimit të drejtimit të lëvizjes përcakton atë me ndërrimin e strukturës relievore me gjerësi së paku 40 cm.*
21. *Vija relievore paralajmëruese - është përpunim me reliev i sipërfaqes së ecjes, e cila vendoset me qëllim të paralajmërimit të personave që nuk shohin dhe/ose me shikim të dobësuar për rrezikun nga komunikacioni.*
22. *Fusha relievore paralajmëruese - është përpunimi me reliev i sipërfaqes së ecjes, e cila shërben për paralajmërim të personave që nuk shikojnë dhe/ose me shikim të dobësuar të ndryshimit të nivelit të lëvizjes.*
24. *Sipërfaqja publike e këmbësoreve - janë shtegje, sheshe, mbikalime, nënkalime, ura për këmbësorë dhe të ngjashme..”*

Kreu II

Zonat për zhvillim, objektet urbanistike dhe objektet e sistemit urban

Neni 6

Hapësirat për këmbësorët

Projektet që i përkasin hapësirave publike dhe veprave të urbanizimit me qëllimin e vetëm për t’u përdorur nga këmbësorët, duhet të parashikojnë të paktën një rrugë hyrëse që të lejojë përdorimin e impianteve ngritëse aty ku është e nevojshme, përdorimin e shërbimeve sociale dhe shfrytëzimin e ambienteve nga personat me aftësi të kufizuara. Për sa i përket karakteristikave të këtyre rrugëve, aplikohen rregullat e dhëna në pikat, 2.1, të nenit 4 dhe 3.1, 3.2 të nenit 8 të pjesës së dytë të kësaj rregullore, dhe për sa u përket karakteristikave të pajisjeve ngritëse rregullat e dhëna në pikat 1.12, 1.13 të nenit 4 dhe 2.10, 2.11, 2.12 dhe 2.13 të nenit 8 të pjesës së dytë të kësaj rregullore.

Neni 9

Shkallët dhe platformat

Për shkallët dhe platformat vlejnë rregullat e dhëna në pikat 1.10, 1.11 të nenit 4 dhe 2.10, 2.11 të nenit 8 të pjesës së dytë të kësaj rregulloreje. Rrugët që i kalojnë 6 metrat gjerësi pajisen me parmak qendror.

Nenet 4 dhe 8, të Kreut II, të Pjesës së dytë të VKM nr. 1503/2008 “Rregullat teknike dhe standardet për garantimin e mundësisë së hyrjes, përshtatshmërisë dhe fushpamjes në ndërtesa”, përcaktojnë kriteret dhe standardet teknike që duhet të respektohen për të garantuar aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuara, duke përfshirë rregullime konkrete për shkallët, rampat dhe ashendorin, të cilat zbatohen në hapësirat dhe sipërfaqet publike për këmbësorët.

Në vijim neni 27 “Sipërfaqja publike”, i Kreut V, të Pjesës së Dytë të VKM nr.1503/2008, përcakton: “2. Ndryshimet e nivelit të sipërfaqeve publike – e rrugëve janë të lidhura me njeri

tjetrin me elemente përkatës pershtatje për ndryshim të lartësive. Ato që lidhen me ashensorin e përshtatur ose me platformën ngritëse vertikale, detyrimisht duhet të jenë të lidhura me shkallët e përshtatura.”

Kreu VI, i Pjesës së Dytë, të VKM nr. 1503/2008, përmban rregullime lidhur me realizimin e rregullave për përshtatjen dhe shfrytëzimin e hapësirave nga ana e personave me aftësi të kufizuara. Në nenin 30, të këtij kreu, parashikohet respektimi i elementëve lidhur me përshtatjen, sipas natyrës dhe qëllimit të objektit/ndërtesës. Në pikën 14, të nenit 30, përcaktohet ndër të tjera se:

“Neni 30

Respektimi i elementeve të përshtatjes sipas natyrës dhe qëllimit të objektit.

Ndërtesat publike, me destinacion për ushtrimin e një veprimtarie prodhuese, duhet të projektohen dhe të realizohen duke respektuar rregullat e standardet e përshtatjes të dhëna në pjesën e dytë të kësaj rregulloreje, në përputhje me qëllimin për të cilin ato ndërtohen sipas neneve përkatëse.

.....

14. Sipërfaqet dhe hapësirat publike:

- neni: 27 për sheshet e këmbësorëve, rrugët, rrugicat në parqe, lojërat e fëmijëve dhe shëtitorët;*
- neni: 27 për nënkalime, mbikalime dhe ura për këmbësorë;*
- nenet: 8 pika 3.1, 27 dhe 28 për vendkalimet”.*

Referuar parashikimeve të mësipërme të bëra në VKM nr. 1503/2008, ekzistojnë rregulla dhe standarde të mirëpërcaktuara dhe të detyrueshme për zbatim, që duhet të përmbushin hapësirat publike, për të eliminuar pengesat/barrierat dhe për të garantuar aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuara.

Bazuar në provat e administruara gjatë shqyrtimit të ankesës rezultoi e provuar se, ashensori i vendosur tek Ura (me shkallë) tek Mbikalimi i Selitës, një infrastrukturë rrugore dhe hapësirë publike në juridiksionin e Bashkisë Tiranë, nuk funksionon. Në mungesë të funksionimit të ashensorit kalimi midis dy anëve të rrugës që lidhen nga ky mbikalim është i mundur vetëm nëpërmjet shkallëve. Rampat e vendosura në anë të shkallëve të urës kanë një pjerrësi shumë të madhe dhe nuk janë funksionale për personat me aftësi të kufizuara përdorues të karrocës me rrota por edhe persona të tjerë me aftësi të kufizuara që kanë lëvizje të vështirësuar. Kjo sipërfaqe publike për këmbësorë nuk ka elementët e përshtatshmërisë për personat me aftësi të kufizuara në shikim, siç janë fusha dhe vijat relievore paralajmëruese dhe drejtuese. Në afërsi të mbikalimit nuk ofrohet asnjë mundësi tjetër ose kalim tjetër alternativ që iu mundëson këmbësorëve/personave të kalojnë midis dy anëve të rrugëve që lidhen nga mbikalimi.

Komisioneri vlerëson se elementët e mësipërm përbëjnë pengesa infrastrukturore të cilat nuk lejojnë, pengojnë ose vështirësojnë personat me aftësi të kufizuara për të lëvizur të lirë dhe të

pavarur. Nëse këmbësorët/personat të cilën nuk janë me aftësi të kufizuara mund ta aksesojnë/përdorin këtë mbikalim, personat me aftësi të kufizuara vendosen përballë pengesave infrastrukturore të cilat mohojnë plotësisht, pengojnë ose vështirësojnë përdorimin e këtij mbikalimi.

Gjatë shqyrtimit të ankesës, Komisioneri kërkoi në mënyrë të përsëritur nga Bashkia Tiranë informacion në lidhje me përmbushjen e standardeve dhe kritereve teknike të parashikuara nga VKM nr. 1503/2008. Bashkia Tiranë nuk paraqiti asnjë dokumentacion apo informacion në lidhje me plotësimin e standardeve teknike të detyrueshme për zbatim.

Garantimi i aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara, sikurse më sipër rezulton, kërkon aplikimin e një sërë standardesh dhe kritereve teknike, të cilat janë miratuar me VKM nr. 1503/2008. Është respektimi në tërësinë e tyre, i këtyre standardeve dhe kritereve teknike që mundëson heqjen e barrierave/pengesave për personat me aftësi të kufizuara dhe mundëson që personat me aftësi të kufizuara të kenë akses dhe të përfitojnë në baza të barabarta me të tjerët shfrytëzimin e hapësirave publike. Ekzistenca e pengesave/barrierave infrastrukturore për personat me aftësi të kufizuara, në hapësirat publike të bashkisë, sjell si pasojë që personave me aftësi të kufizuara t'ju mohohet e drejta për jetesë të pavarur dhe për të marrë pjesë plotësisht në të gjitha aspektet e jetës.

Bazuar në sa më sipër, Komisioneri arrin në përfundimin se, Bashkia Tiranë nuk ka përmbushur detyrimet ligjore në fuqi në lidhje me sigurimin e aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara, sepse mosfunksionimi i ashensorit tek Ura me shkallë tek Mbikalimi i Selitës si dhe mungesa e elementëve të tjerë të aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara në këtë hapësisë publike për këmbësorët, i ekspozon personat me aftësi të kufizuara përpara pengesave infrastrukturore të cilat nuk lejojnë, pengojnë ose vështirësojnë lëvizjen e tyre të lirë dhe të pavarur.

Meqenëse aksesueshmëria, është një parakusht që personat me aftësi të kufizuara të marrin pjesë në baza të barabarta me të tjerët në shoqëri, për të jetuar në mënyrë të pavarur, Komisioneri vlerëson se dështimi për të përmbushur standardet teknike të miratuara me qëllim sigurimin e aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara, i ekspozon personat me aftësi të kufizuara, ndaj një trajtimi të padrejtë, të disfavorshëm dhe jo të barabartë.

B. Shkaku i mbrojtur

Pala ankuese pretendon diskriminim për shkak të aftësisë së kufizuar nga ana e Bashkisë Tiranë, për shkak të mungesës së aksesueshmërisë tek Ura tek Mbikalimi i Selitës, për personat me aftësi të kufizuara.

Në nenin 1, të LMD, përcaktohet se: *“Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet*

politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër”.

Referuar nenit 1, të LMD, shkaku i diskriminimit “*aftësia e kufizuar*” i pretenduar nga pala ankuese, konsiderohet si shkak i mbrojtur, pasi parashikohet si i tillë në LMD.

C. Lidhja e trajtimit të padrejtë më pak të favorshëm me shkakun e mbrojtur

Parimi i barazisë dhe i mosdiskriminimit, sanksionohet nga Kushtetuta në nenin 18, si një parim i përgjithshëm që përshkon të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, prandaj ai duhet të gjejë shprehjen e tij në të gjithë legjisllacionin shqiptar si dhe të zbatohet nga të gjithë, si nga institucionet edhe nga individët.

Gjykata Kushtetuese në disa vendime të saj ka interpretuar nenin 18 të Kushtetutës, si dhe ka theksuar se parimi i barazisë synon që të gjithë të jenë të barabartë në ligj dhe përpara ligjit, jo vetëm në të drejtat themelore të parashikuara në Kushtetutë por edhe në të drejtat e parashikuara nga ligjet e tjera në fuqi. Gjykata është shprehur se: “*Barazia në ligj dhe para ligjit nuk do të thotë që të ketë zgjidhje të njëllota për individë ose kategori personash që janë në kushte objektivisht të ndryshme. Barazia përpara ligjit dhe në ligj presupozon barazinë e individëve që janë në kushte të barabarta*”, si dhe “*Vetëm në raste përjashtimore dhe për shkaqe të arsyeshme dhe objektive mund të përligjet trajtimi i ndryshëm i kategorive të caktuara që përfitojnë nga kjo e drejtë.*” (shih vendimet nr. 39, datë 16.10.2007, nr. 4 datë 12.02.2010, të Gjykatës Kushtetuese)

Neni 14 i Konventës Evropiane për Drejtat e Njeriut (KEDNJ), ndalon diskriminimin në gëzimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në të, duke mos parashikuar një të drejtë të veçantë në lidhje me aksesueshmërinë, ndërkohë që Protokollin 12-të i KEDNJ-së, i cili është ratifikuar nga Shqipëria, ndalon diskriminimin në lidhje me “gëzimin e çdo të drejte të parashtruar nga ligji” dhe kështu ofron mbrojtje më të madhe se sa neni 14, i cili lidhet vetëm me të drejtat e garantuara nga KEDNJ-ja.

Gjithashtu, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), në mënyrë të vazhdueshme ka interpretuar se trajtimi i diferencuar është diskriminues nëse ai nuk bazohet në ndonjë justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, domethënë, nëse trajtimi i diferencuar nuk ndjek një qëllim legjitim ose nëse nuk ekziston një marrëdhënie e arsyeshme të proporcionalitetit ndërmjet mjeteve të përdorura dhe qëllimit që synohet të realizohet⁷. Sipas GJEDNJ-së, e drejta për të mos u diskriminuar e garantuar nga KEDNJ, gjithashtu çënohet kur pa një justifikim objektiv dhe të

⁷ Shih: *Molla kundër Greqisë*, Vendim i Dhomës së Madhe, 2018, prg. 135; *Fábián kundër Hungarisë*, Vendim i Dhomës së Madhe 2017, prg. 113; *Abdulaziz, Cabales dhe Balkandali kundër Mbretërisë së Bashkuar*, 1985, prg.72.

arsyeshëm shtetet dështojnë që të trajtojnë ndryshe personat situata e të cilëve është objektivisht e ndryshme⁸. GJEDNJ, shprehet se, ndalimi që rrjedh nga neni 14 do të krijojë detyrime pozitive për shtetet kontraktuese për të bërë dallimet e nevojshme ndërmjet personave ose grupeve, rrethanat e të cilëve janë në mënyrë të rëndësishme dhe domethënëse të ndryshme⁹. Për më tepër, GJEDNJ, shprehet se, neni 14 nuk e ndalon një shtet anëtar që t'i trajtojë grupet ndryshe për të korrigjuar “pabarazitë faktike” ndërmjet tyre; në të vërtetë, në rrethana të caktuara, dështimi në përpjekje për të korrigjuar pabarazinë nëpërmjet trajtimit të ndryshëm, mund të shkaktojë në vetvete një shkelje të nenit 14¹⁰.

Është KDPAK e cila parashikon në nenin 9, të saj të drejtën për aksesueshmëri si një të drejtë më vete, përpos parashikimit të aksesueshmërisë si një nga parimet mbi bazën e të cilit duhet të interpretohen të gjithë të drejtat e tjera për personat me aftësi të kufizuara. KDPAK ndalon gjithashtu çdo formë diskriminimi me bazë aftësinë e kufizuar.

Sipas nenit 3, pika 1 të LMD, të ndryshuar, “diskriminimi” përkufizohet si: *çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të mbrojtur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen e pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi.*

Në pikën 1, të nenit 5, të LMD, sanksionohet se ndalimi i diskriminimit, sipas formulimit vijues: *“1. Ndalohet diskriminimi për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji dhe mosmarrja në shqyrtim, sipas rasteve të përmendura në nenin 3 të këtij ligji, e një ankimi ose procedure, si dhe çdo forme tjetër sjelljeje që pengon zbatimin e parimit të trajtimit të barabartë.”*

Në kreun IV, të LMD, parashikohet një mbrojtje të posaçme nga diskriminimi në fushën e ofrimit të të mirave dhe shërbimeve. Konkretisht, në nenin 20, pika 1, të LMD parashikohet: *“1. Personi fizik ose juridik që ofron të mira apo shërbime për publikun, me pagesë ose jo, ndalohet të diskriminojë një person tjetër, i cili kërkon t'i arrijë ose t'i përdorë ato:*

- a) duke refuzuar t'i japë një personi apo grupi personash të mira apo shërbime për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji;*
- b) duke refuzuar t'i ofrojë një personi të mira apo shërbime në mënyrë të ngjashme, ose me cilësi të ngjashme, ose në kushte të ngjashme me ato në të cilat këto të mira apo shërbime i ofrohen publikut në përgjithësi”.*

Parashikimet e bëra në pikën 2, të nenit 20, të LMD, janë orientuese dhe jo shteruese. Referuar funksioneve të Bashkisë Tiranë në fushën e infrastrukturës dhe shërbimeve publike dhe

⁸ Shih: Çështja *Thlimmenos kundër Greqisë* [GC], nr. 34369/97, prg. 44, GJEDNJ 2000-IV; Çështja *J.D dhe A kundër Mbretërisë së Bashkuar*, nr.32949/17 dhe 34614/17, prg. 84, 24 tetor 2019.

⁹ Shih: Çështja *J.D dhe A kundër Mbretërisë së Bashkuar*, nr.32949/17 dhe 34614/17, prg. 84, 24 tetor 2019.

¹⁰ Shih: Çështjen *Horváth dhe Kiss kundër Hungarisë*, nr. 11146/11, datë 29.01.2013, prg. 101; Çështjen *Thlimmenos*, cituar më lart, prg. 44; Çështjen *D.H. dhe të tjerët kundër Republikës Çeke* (GC), nr.57325/00, GJEDNJ 2007-IV, prg.175).

përgjegjësisë së bashkisë në ndërtimin, rehabilitimin dhe mirëmbajtjen e rrugëve vendore, të trotuareve dhe shesheve publike, janë të mira që ofrohen për publikun në përgjithësi dhe janë të mira të cilat hyjnë në fushën e veprimit të nenit 20, të LMD-së.

Në bazë të LMD, jo çdo diferencë në trajtim, konsiderohet diskriminim. Në bazë të nenit 6, të LMD, përcaktohet se: *“Ndalimi i diskriminimit i përshkruar nga ky ligj nuk zbatohet në rastet kur ka një qëllim objektivisht të justifikueshëm dhe të përligjur në bazë të Kushtetutës, të marrëveshjeve apo akteve ndërkombëtare të ratifikuara nga republika e Shqipërisë dhe legjislacioni në fuqi”*.

Barra e provës në çështjet e diskriminimit, është objekt i rregullimit të veçantë sipas LMD-së. Bazuar në nenin 33 pika 7/1, të LMD, sanksionohet se: *“Në rastet kur pala ankuese paraqet fakte mbi të cilat bazon pretendimin për sjelljen diskriminuese dhe në bazë të të cilave mund të prezumohet se ka pasur diskriminim, pala tjetër, kundër së cilës është paraqitur ankesa, detyrohet të provojë se faktet nuk përbëjnë diskriminim”*.

Të njëjtin rregullim, në lidhje me barrën e provës parashikohet edhe nga Kodi i Procedurave Administrative. Konkretisht, në nenin 82, pika 2 të Kodit përcaktohet se: *“Në rastet kur pala paraqet prova mbi të cilat bazon pretendimin për sjelljen diskriminuese dhe në bazë të të cilave mund të prezumohet se ka pasur diskriminim, pala tjetër dhe/ose organi publik detyrohet të provojë se faktet nuk përbëjnë diskriminim, pavarësisht nga detyrimi i organit publik për të vënë në dispozicion të palëve provat e zotëruara prej saj”*.

Sa më sipër, pala ankuese duhet të krijojë një prezumim të diskriminimit (diskriminimi *prima facie*), barra më pas kalon tek subjekti që pretendohet se ka kryer diskriminimin, i cili duhet të tregojë se ndryshimi në trajtim nuk është diskriminues. Kjo mund të bëhet:

1. Ose duke vërtetuar se nuk ka ndonjë lidhje shkakësore midis shkakut të mbrojtur dhe trajtimit të pafavorshëm apo të pabarabartë.
2. Ose duke provuar që megjithëse ky trajtim është i lidhur me shkakun e pretenduar, ka një justifikim të arsyeshëm dhe objektiv.

Nëse subjekti që pretendohet se ka konsumuar sjelljen diskriminuese nuk është në gjendje të provojë njërën nga të dyja, atëherë do të jetë përgjegjëse për diskriminimin.¹¹

Në aspektin procedural, si fillim pala ankuese duhet të provojë se i vetmi shpjegim i arsyeshëm për trajtimin e diferencuar, është shkakun i mbrojtur nga diskriminimi, dhe në kushtet kur arrihet ky nivel provueshmërie barra e provës për të provuar të kundërtën, që veprimet nuk përbëjnë diskriminim i bie palës tjetër. Pra, nëse faktet e prezantuara nga pala ankuese duken të besueshme dhe në përputhje me provat në dispozicion, GJEDNJ në praktikën e vet i ka pranuar ato si të

¹¹ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-handbook-non-discrimination-law-2018_en.pdf, fq.232.

provuara, përveçse kur pala tjetër kundër së cilës paraqitet ankesa paraqet një shpjegim alternativ bindës.

Për sa i përket pyetjes se çfarë e bën një provë *prima facie* të aftë për të zhvendosur barrën e provës tek subjekti kundër të cilit është paraqitur ankesa, Komisioneri do të mbështetet në parimet e përgjithshme që dalin nga praktika gjyqësore e GJEDNJ-së. Në çështjen *Baka kundër Hungarisë* (DHM) (nr. 20261/12, paragrafi 143, datë 23 qershor 2016), GJEDNJ shprehet se: “*Në veçanti, Gjykata miraton konkluzione që, sipas saj, mbështeten nga vlerësimi i lirë i të gjitha provave, duke përfshirë konkluzionet e tilla që mund të rrjedhin nga faktet dhe parashtruesat e palëve. Prova mund të rrjedhë nga bashkëjetesa e konkluzioneve mjaftueshmërisht të forta, të qarta dhe të përputhshme ose të prezumimeve të ngjashme faktesh të pakundërshtueshme*¹²”.

GJEDNJ shprehet se: “*..... niveli i bindjes së nevojshme për arritjen e një përfundimi të caktuar dhe, në lidhje me këtë, shpërndaren e barrës së provës, janë të lidhura thelbësisht me specifikën e fakteve, natyrën e pretendimit të bërë dhe të drejtën në rrezik.*”¹³

Gjykata Kushtetuese, në vendimin nr. 16, datë 12.03.2024, të saj, ka mbajtur qëndrimin se: “*...aty ku ekzistojnë fakte nga të cilat mund të supozohet se ka pasur diskriminim, i takon autorit të diskriminimit, në këtë rast punëdhënësit, të dëshmojë se nuk ka pasur shkelje të këtij parimi. Kalimi i barrës së provës nga punëmarrësi (viktima e diskriminimit) te punëdhënësi (autori i diskriminimit) lidhet me vulnerabilitetin e të diskriminuarit, ndaj ai mjafton të paraqesë fakte të besueshme që prezumojnë *prima facie* ekzistencën e një rrethane specifike diskriminuese që ka çuar në një trajtim më pak të favorshëm ose në shkaktimin e dëmit ndaj tij. Nga ana tjetër, gjykata ka detyrën për të verifikuar nëse faktet e pretenduara ekzistojnë dhe të vlerësojë nëse provat e paraqitura nga punëdhënësi janë të mjaftueshme për të nxjerrë konkluzionin se zgjidhja e marrëdhënieve të punës nuk ka qenë për shkaqe diskriminuese. Me fjalë të tjera, kjo do të thotë se barra e provës në lidhje me shkaqet për diskriminim në marrëdhëniet e punës i përket fillimisht punëmarrësit, por nëse ky i fundit paraqet disa fakte, të cilat mbështesin në mënyrë të arsyeshme një prezumim për diskriminim, barra e provës kalon te punëdhënësi*”¹⁴.

Komisioneri çmon të nevojshme të theksojë se, është pikërisht bazuar në standardin e mësipërm të të provuarit, që do të shqyrtojë dhe do të konkludojë në lidhje me bazueshmërinë e pretendimeve për diskriminim të parashtruara në këtë ankesë.

Bazuar në faktet dhe provat e administruara si dhe detyrimet që burojnë nga legjislacioni në fuqi, rezultoi e provuar se Bashkia Tiranë, tek Ura (me shkallë) tek Mbikalimi i Selitës, nuk ka respektuar standardet e miratuara që duhet të përmbushin hapësirat/sipërfaqet publike të

¹² Shih: GJEDNJ- *Baka kundër Hungarisë* (DHM), nr. 20261/12, paragrafi 143, 23 qershor 2016.

¹³ GJEDNJ *Nachova dhe të tjerët v. Bullgarisë* [GC] (Nr. 43577/98 dhe 43579/98), 6.07.2005, para. 147.

GjEDNJ, *Timishev v. Rusisë* (Nr.s. 55762/00 and 55974/00), 13.12.2005, para. 39, dhe GjEDNJ, *D.H.dhe të tjerët v. Republikës Çeke* [GC] (Nr. 57325/00), 13.11.2007, para. 178.

¹⁴ Paragrafi 38, i Vendimit Nr. 16, datë 12.03.2024 të GJK.

këmbësorëve, për të eliminuar pengesat/barrierat dhe për të garantuar aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuara. Dështimi për të përmbushur standardet teknike të miratuara me qëllim sigurimin e aksesueshmërisë, i ekspozon personat me aftësi të kufizuara, ndaj një trajtimi të padrejtë dhe më pak të favorshëm dhe në rastin konkret në raport me personat e tjerë që nuk janë me aftësi të kufizuara. Në këto kushte, Komisioneri vlerëson se grupi i personave me aftësi të kufizuara, trajtohen në mënyrë më pak të favorshme për shkak se mospërmbushja e standardeve teknike i vendos ata përpara pengesave dhe barrierave, në raport me pjesën tjetër të personave që nuk e kanë këtë aftësi të kufizuar, të cilët nuk përballen me barriera/pengesa.

Sa më sipër, rezulton plotësisht e provuar lidhja shkakësore midis shkakut të mbrojtur që në rastin konkret është aftësia e kufizuar dhe trajtimit të pafavorshëm dhe të pabarabartë të cilit i janë nënshkruar personat me aftësi të kufizuara, për shkak të mosrespektimit të standardeve të aksesueshmërisë të miratuar nga aktet në fuqi si më sipër janë cituar.

Komisioneri vlerëson se, bazuar në faktet dhe provat e administruara, jemi në kushtet kur mund të prezumohet se ka patur diskriminim, pra të diskriminimit *prima facie*. Rrjedhimisht, bazuar në standardin e provës, Bashkia Tiranë kishte barrën e provës që të provonte se trajtimi i pabarabartë dhe më pak i favorshëm të cilit i janë nënshtruar personat me aftësi të kufizuara, ka një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm.

Sipas KDPAK, edhe pse sigurimi i aksesit në mjedisin fizik, transport, informacion dhe komunikimi dhe shërbimet e hapura për publikun është shpesh një parakusht për gëzimin efektiv të të drejtave të ndryshme nga personat me aftësi të kufizuara, sigurimi i aksesueshmërisë mund të arrihet përmes realizimit progresiv.

Kjo qasje parashikohet edhe në nenin 4, të ligjit nr. 93/2014 “Për përfshirjen dhe aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuara”, në bazë të të cilit është miratuar VKM nr. 1074, datë 23.12.2015 “Për përcaktimin e masave për mënjanimin e pengesave në komunikim dhe infrastrukturë në ofrimin e shërbimeve publike për personat me aftësi të kufizuara”. Në këtë VKM, parashikohet se planifikimi për realizimin e përshtatjes, nga ana e subjekteve të detyruara, do të realizohet në mënyrë progresive (Kreu I, pika 12). Sipas pikës 10, të kreut I, të VKM-së, parashikohet gjithashtu se: “Në planin e masave përfshihet detyrimi i subjektit për: a) evidentimin e objekteve ekzistuese dhe të shërbimeve, për të cilat nevojitet përshtatshmëria; b) planifikimin progresiv të fondeve të nevojshme për përshtatjen; c) përcaktimin e afatit kohor për realizimin e përshtatshmërisë”.

Vendimi nr. 1074/2015 vijon më tej duke parashikuar në Kreun I, pikat 9, 10, 13 dhe 14 të tij se: “9. Çdo subjekt, që ofron shërbime për publikun, është i detyruar që të miratojë një plan masash për zbatimin e kërkesave të këtij vendimi brenda 6 (gjashtë) muajve nga hyrja e tij në fuqi. 10. Në planin e masave përfshihet detyrimi i subjektit për: a) evidentimin e objekteve ekzistuese dhe të shërbimeve, për të cilat nevojitet përshtatshmëria; b) planifikimin progresiv të fondeve të nevojshme për përshtatjen; c) përcaktimin e afatit kohor për realizimin e përshtatshmërisë. 13. Çdo subjekt, sipas pikës 4, të këtij vendimi, ka detyrimin që, brenda 12 (dymbëdhjetë) muajve nga

data e miratimit të planit të masave, të fillojë punën për të realizuar procesin e përshtatshmërisë lidhur me objektet ekzistuese dhe shërbimet e ofruara”.

Realizimi progresiv do të thotë se heqja e pengesave dhe sigurimi i aksesueshmërisë duhet të sigurohet në mënyrë të vazhdueshme dhe sistematike, por në çdo rast në mënyrë të qëndrueshme, efektive dhe brenda një kornize afatshkurtër dhe afatmesme.

Referuar Komentit të Përgjithshëm Nr.2 (2014), mbi nenin 9 “*Aksesueshmëria*”, të miratuar nga Komiteti për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara, si autoriteti përgjegjës i ngarkuar nga KDPAK për interpretimin e kësaj Konvente, parashikohet se: *“E drejta për aksesueshmëri për personat me aftësi të kufizuara sigurohet përmes zbatimit të rreptë të standardeve të aksesueshmërisë. Pengesat për të hyrë në objektet ekzistuese, ambjentet, mallrat dhe shërbimet e synuara ose të hapura për publikun duhet të hiqen gradualisht në një mënyrë sistematike dhe, më e rëndësishmja, të monitoruar vazhdimisht, me qëllim që të sigurohet aksesueshmëria e plotë”.*

Gjatë shqyrtimit të çështjes në fjalë, Bashkia Tiranë, nuk paraqiti asnjë informacion dhe dokumentacion përpara Komisionerit lidhur me planifikimin e fondeve për përshtatjen/aksesueshmërinë për personat me aftësi të kufizuara dhe afatet kohore për realizimin e këtyre investimeve.

Mangësitë në realizimin e aksesueshmërisë në mjedise, shërbime dhe transport për personat me aftësi të kufizuara, janë evidentuar dhe në Planin Kombëtar për PAK 2021-2025, ku në pikën 3.1.1 “*Aksesueshmëria fizike*”, përshkruhet se: *“Rol dhe përgjegjësi të madhe në realizimin e aksesueshmërisë fizike kanë pushteti vendor. Nga ana e bashkive ka një mungesë të theksuar të zbatimit të VKM-së nr. 1074, datë 23.12.2015 “Për përcaktimin e masave për mënjanimin e pengesave në komunikim dhe infrastrukturë në ofrimin e shërbimeve publike për personat me aftësi të kufizuara”.*

Nga faktet dhe provat e administruara rezultoi se Bashkia Tiranë nuk ka marrë masa për hartimin e një plani masash për të identifikuar dhe për të planifikuar përmbushjen e standardeve të aksesueshmërisë në mënyrë të vazhdueshme dhe sistematike, sikurse kërkohet nga VKM nr. 1074, datë 23.12.2015 *“Për përcaktimin e masave për mënjanimin e pengesave në komunikim dhe infrastrukturë në ofrimin e shërbimeve publike për personat me aftësi të kufizuara”.*

Në mungesë të dokumentacionit provues në lidhje me hapat konkretë të ndërmarra për të realizuar aksesueshmërinë, Komisioneri arrin në përfundimin se Bashkia Tiranë nuk ka marrë asnjë masë për të planifikuar dhe për të realizuar aksesueshmërinë për personat me aftësi të kufizuara.

Për të siguruar aksesueshmërinë, KDPAK kërkon miratimin e disa standardeve minimale që duhet të përmbushen, standarde këto që rezultojnë të jenë miratuar, sikundër është parashtruar edhe më sipër në këtë vendim.

Referuar Komentit të Përgjithshëm nr. 2 (2014), mbi nenin 9 “*Aksesueshmëria*”, të miratuar nga Komiteti për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara, si autoriteti përgjegjës i ngarkuar nga

KDPAK për interpretimin e kësaj Konvente, parashikohet se: “31. Si minimum, situatat e mëposhtme në të cilat mungesa e aksesit ka penguar një person me aftësi të kufizuara të ketë akses në një shërbim ose objekt të hapur për publikun, duhet të konsiderohen si akte të ndaluara të diskriminimit të bazuar në aftësinë e kufizuar: (a) kur shërbimi ose objekti është krijuar pas miratimit të standardeve përkatëse të aksesueshmërisë; (b) aty ku aksesit mund të ishte dhënë në objekt ose shërbim nëpërmjet përshtatjes së arsyeshme.....”

Ura tek Mbikalimi i Selitës u shërben dy njësive, Lagja 13 dhe Njësia Administrative nr.5, kjo e fundit është një nga njësitë administrative të Bashkisë Tiranë që ka një numër të lartë banorësh.

Pavarësisht se sipas informacionit të vendosur në dispozicion nga Bashkia Tiranë, kjo e fundit deklaron se objekti është një investim i kryer nga Autoriteti Rrugor Shqiptar, konfirmohet fakti se objekti është marrë në dorëzim nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik, një institucionit në varësi të Bashkisë Tiranë. Në këtë mënyrë konfirmohet fakti se pavarësisht se nuk është një investim i realizuar nga Bashkia Tiranë, ky objekt është marrë në dorëzim nga ana e organeve të saj të varësisë.

Bashkia Tiranë nuk vendosi në dispozicion asnjë informacion në lidhje me kohën se kur është kryer investimi nga Autoriteti Rrugor Shqiptar. Rezulton se, Ura (me shkallë) tek Mbikalimi i Selitës është e pozicionuar në Unazën e Madhë të Tiranës. Është një fakt i njohur publikisht se, ndërtimi i Unazës së Madhe të Tiranës, është bërë vitet e fundit. Gjithashtu, Bashkia Tiranë nuk vendosi në dispozicion asnjë informacion ose dokumentacion në lidhje me faktin se kur është marrë objekti në dorëzim nga ana e institucionit të saj të varësisë, Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ndriçimit Publik apo në lidhje me gjendjen në të cilën është marrë në dorëzim ky objekt. Bashkia Tiranë nuk informoi në lidhje me masat që planifikon të ndërmarrë dhe afatet kohore brenda të cilave synon që të eliminojë barrierat/pengesat (vënien në funksion të ashensorit dhe respektimin e kritereve dhe standardeve teknike të parashikuara në VKM nr.1503/2008).

Komisioneri konstaton se, Bashkia Tiranë, në mënyrë të pajustificuar, nuk ka ndërmarrë masa për heqjen e pengesave dhe sigurimin e aksesueshmërisë në mënyrë efektive, brenda afateve kohore të arsyeshme. Bashkia Tiranë në mënyrë të pajustificuar, nuk ka ndërmarrë masa për të identifikuar dhe planifikuar në mënyrë progresive eliminimin e pengesave/barrierave në këtë objekt.

Referuar Komentit të Përgjithshëm Nr.2 (2014), mbi nenin 9 “Aksesueshmëria”, të miratuar nga Komiteti për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara, parashikohet se:

“.....25. Aksesueshmëria lidhet me grupet, ndërsa përshtatja e arsyeshme lidhet me individët. Kjo do të thotë se detyra për të ofruar akses është një detyrë ex ante. Prandaj, shtetet palë kanë për detyrë të ofrojnë aksesueshmërinë përpara se të marrin kërkesa individuale për të hyrë ose përdorur një vend ose shërbim..... Standardet e aksesueshmërisë duhet të jenë të gjera dhe të standardizuara..... Në përputhje me Konventën, shtetet palë nuk lejohen të përdorin masat shtrënguese si justifikim për të shmangur sigurimin e aksesueshmërisë graduale për personat me aftësi të kufizuara. Detyrimi për të zbatuar aksesueshmërinë është i pakushtëzuar, pra subjekti i

detyruar që të sigurojë aksesueshmërinë nuk mund të justifikojë mosveprimin për t'a siguruar atë, duke iu referuar barrës për sigurimin e aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara. Detyrimi për përshtatjen e arsyeshme, përkundrazi, ekziston vetëm nëse zbatimi nuk përbën barrë të tepruar për subjektin.

26. Detyra për të ofruar përshtatje të arsyeshme është një detyrë ex nunc, që do të thotë se është e detyrueshme që nga momenti kur një individ me dëmtim ka nevojë për të në një situatë të caktuar..... Këtu, standardet e aksesueshmërisë mund të jenë një tregues, por mund të mos merren si urdhërues. Përshtatja e arsyeshme mund të përdoret si një mjet për të siguruar akses për një person me aftësi të kufizuara në një situatë të caktuar.....”.

GJEDNJ në jurisprudencën e saj, lidhur me diskriminimin e personave me aftësi të kufizuara, ka mbajtur qëndrimin se: “*duke pasur parasysh nevojën për të parandaluar diskriminimin ndaj personave me aftësi të kufizuara dhe për të nxitur pjesëmarrjen dhe integrimin e tyre të plotë në shoqëri, marzhi i vlerësimit që gëzojnë shtetet në vendosjen e trajtimit të ndryshëm ligjor për personat me aftësi të kufizuara është ndjeshëm i reduktuar*¹⁵ *dhe se për shkak të cenueshmërisë së veçantë të personave me aftësi të kufizuara, një trajtim i tillë do të kërkonte arsye shumë të rëndësishme për t'u justifikuar*¹⁶”.

Komisioneri arrin në përfundimin se, mosplotësimi standardeve të aksesueshmërisë në Urën (me shkallë) tek Mbikalimi i Selitës, ka sjellë mohim të aksesit për personat me aftësi të kufizuara, në raport me pjesën tjetër të personave që nuk kanë aftësi të kufizuara, të cilët nuk përballen me barriera/pengesa. Bazuar në faktet dhe provat e administruara Komisioneri vlerëson se, nuk ka asnjë justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, për mosveprimin nga ana e Bashkisë Tiranë dhe marrjen e masave për heqjen e barrierave/pengesave për të siguruar aksesueshmërinë për personat me aftësi të kufizuara në këtë hapësirë publike/infrastrukturë rrugore, në territorin e Bashkisë Tiranë.

Në këto kushte, Komisioneri konstaton se nuk ka asnjë justifikim objektiv dhe të arsyeshëm për trajtimin e padrejtë dhe më pak të favorshëm të cilit i janë nënshtruar personat me aftësi të kufizuara nga ana e Bashkisë Tiranë. Për rrjedhojë Komisioneri arrin në përfundimin se, trajtimi i padrejtë dhe më pak i favorshëm i personave me aftësi të kufizuara nga ana e Bashkisë Tiranë, përbën diskriminim sipas parashikimeve të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar.

Bazuar në nenin 33, pika 10 të LMD, përcaktohet se: “*Vendimi përmban rregullimet dhe masat e duhura, duke caktuar edhe një afat për kryerjen e tyre*”, ndërsa bazuar në nenin 33, pika 12, të lmd, përcaktohet: “*Kur vendos masën, komisioneri siguron që ajo të jetë: a) e efektshme dhe parandaluese; dhe b) në përpjesëtim me gjendjen që e shkaktoi vendosjen e masës*”

¹⁵ Shih: *Glor kundër Zvicrës*, nr.13444/04, prg. 84, GJEDNJ 2009.

¹⁶ Shih: *Guberina kundër Kroacisë*, nr. 23682/13, 73, GJEDNJ 2016.

LMD, në nenin 33/10 të tij, nuk ka përcaktuar masat që duhen marrë për rregullimin e situatës diskriminuese, por e ka lënë në diskrecionin e Komisionerit. Pra, Komisioneri rast pas rasti, vendos se cilat janë rregullimet dhe masat që duhen marrë në mënyrë që të sigurojë mbrojtjen efektive nga diskriminimi të personave që pretendojnë se janë viktime të diskriminimit. LMD, nëpërmjet nenit 33/12, ka vendosur kriteret që duhet të ndjekë Komisioneri në përcaktimin e masës që ai jep nëpërmjet vendimeve të tij.

Komisioneri ka konstatuar sjellje diskriminuese ndaj personave me aftësi të kufizuara, pasi rezultoi se Bashkia Tiranë nuk ka marrë masa për të siguruar standardet teknike të aksesueshmërinë për personat me aftësi të kufizuara. Për rrjedhojë edhe masa rregulluese duhet të jetë në funksion të rregullimit të situatës së diskriminimit. Komisioneri vlerëson se masa e duhur për rregullimin e situatës diskriminuese duhet të jetë marrja e masave të menjëhershme për plotësimin nga ana e standardeve teknike të aksesueshmërisë në përputhje me parashikimet ligjore në fuqi në objektin Ura (me shkallë) tek Mbikalimi i Selitës, duke vendosur në funksion ashensorin si dhe duke plotësuar të gjitha aspektet e tjera të aksesueshmërisë (shkallët, rampat dhe fusha/vijat relievore paralajmëruese/drejtuese)

PËR KËTO ARSYE :

Bazuar në nenet 32 dhe 33, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “*Për mbrojtjen nga diskriminimi*”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Konstatimin e diskriminimit të personave me aftësi të kufizuara, nga ana e Bashkisë Tiranë, për shkak të mungesës së aksesit në Urën (me shkallë) tek Mbikalimi i Selitës, Bashkia Tiranë.
2. Në referim të pikës 1, Bashkia Tiranë, të marrë masa të menjëhershme për:
 - 2.1 Vendosjen në funksion të ashensorit në Urën (me shkallë) tek Mbikalimi i Selitës, si dhe plotësimin e të gjitha standardeve të aksesueshmërisë, sipas parashikimeve në vendimet e Këshillit të Ministrave nr. 1503, datë 19.11.2008, “*Për miratimin e rregullores “Për shfrytëzimin e hapësirave nga ana e personave me aftësi të kufizuara*” dhe nr. 1074, datë 23.12.2015 “*Për përcaktimin e masave për mënjanimin e pengesave në komunikim dhe infrastrukturë në ofrimin e shërbimeve publike për personat me aftësi të kufizuara*”.
 - 2.2 Hartimin e një plani masash për evidentimin e të gjithë infrastrukturës rrugore vendore, për të cilat nevojitet aksesueshmëria, me qëllim parandalimin e situatave diskriminuese ndaj personave me aftësi të kufizuara. Pjesë e planit të masave duhet të jetë planifikimi progresiv i fondeve të nevojshme për përshtatjen dhe përcaktimi i afateve kohore për realizimin e përshtatshmërisë.
3. Bazuar në nenin 33 pika 11, të ligjit “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, Bashkia Tiranë, detyrohet që brenda 30 (tridhjetë) ditëve të njoftojë Komisionerin, lidhur me veprimet e ndërmarra për zbatimin e këtij vendimi.

4. Në referim të nenit 33, pika 11, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010, “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, moszbatimi i këtij vendimi sjell si pasojë ndëshkimin me gjobë, sipas parashikimeve të pikës 13, të po këtij neni.
5. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijeni.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

Shkaku: Aftësia e kufizuar
Fusha: Të mira dhe shërbime/Aksesueshmëri _infrastrukturë rrugore
Lloji i vendimit: Diskriminim